

Direct verplaatsen teven met 0-nest waardevol voor buren

Verplaatsen guste teven waarschijnlijk ook gunstig

De 5 fokseizoenen die Edelveen gedraaid heeft, kennen een klein maar consequent verschil in pupverliezen bij de directe buren van 0-nest teven (+0,3 pup/worp) en guste teven (+0,2 pup/worp) t.o.v. buren met pups. Het direct verplaatsen van de 0-nest teven verdient dus de voorkeur. Ook het verplaatsen van guste teven aan het eind van de werpperiode lijkt zinvol.

Inleiding

De invloed van buren wordt bij nertsen wel erkend, maar is moeilijk in cijfers uit te drukken. In de lactatieperiode bestaat de indruk dat de teven zonder pups onrust veroorzaken bij de buren met pups. De teven zonder pups bestaan uit de 0-nest teven, wel een worp maar geen levende pups of geen levende pups na enkele dagen en de guste teven. De reden voor een 0-nest teef is divers en vaak ongewis. Alleen de dieren waar geen melkproductie opgang komt hebben een verklaarbare reden. Teven met een 0-nest zijn al vroeg in de lactatieperiode bekend en kunnen zodoende ook al snel verplaatst worden naar een gedeelte met dieren zonder pups. Deze dieren worden toch verzet. De guste teven zijn later in de lactatie bekend en ook die kunnen verplaatst worden. Het meerjarig overzicht van de pup telling op de dag na werpen en op 3 weken leeftijd geeft een goede aanleiding voor deze acties.

Opzet

In de pup telling worden de volgende gegevens per teef verzameld:

- werpdatum
- shed / rij / kooinummers
- diernummer
- aantal levend en dood geboren pups
- aantal pups bij 2e telling op 21 dagen

Deze data zijn vanaf 2005 t/m 2009 bekend. Met de data is het mogelijk de buren van de 0-nest teven en van de guste teven te

Ing. Jan de Rond, onderzoeker
Onderzoeksaccommodatie Edelveen te
Edeveen

Tabel 1: pupuitval tussen 1e en 2e telling bij buren van puploze teven

Overzicht invloed op buren van 0-nest & guste teven, Edelveen 2005 - 2009									
jaar	contr.	o-nest	gust	contr.	o-nest	gust	contr.	o-nest	gust
	aant	aant	aant	lgb	lgb	lgb	-/- 2e tell	-/- 2e tell	-/- 2e tell
2005	597	32	227	6,1	6,3	6	0,3	0,4	0,4
2006	918	96	61	6,9	6,7	6,9	0,4	0,6	0,5
2007	1276	71		7,0	7,3		0,3	0,6	
2008	835	93	216	7,1	7,0	7,2	0,4	0,6	0,6
2009	1110	36	133	6,6	7,0	6,6	0,3	0,5	0,3
tot/gem	4736	328	637	6,8	6,9	6,7	0,3	0,6	0,5

markeren. De worpgrootte van de buren op de dag na werpen en bij de 2e telling zijn vergeleken met de gegevens van de teven zonder puploze buren.

De bezetting en locatie op Edelveen zijn niet altijd hetzelfde geweest. In 2005 zaten alle dieren in de hal, in 2006 alleen in de sheds en voornamelijk om-en-om, in 2007 alles om-en-om, in 2008 in de hal grotendeels om-en-om en in de sheds niet, in 2009 een klein gedeelte om-en-om. Er is in dit overzicht geen verschil gemaakt of er een ren tussenruimte aanwezig was. Dit heeft ook geen invloed op het fokresultaat. Er is niet gekeken naar cluster-vorming; zijn er meer problemen die toe te schrijven zijn aan een slecht reuenblok. Van ieder jaar is het beeld van de totale farm bekeken en beoordeeld.

Resultaten

De resultaten van het effect van de teven zonder pups op de buren met pups in de jaren dat op Edelveen gefokt is, staan in tabel 1. Er zijn 2 groepen buren geformeerd; buren van 0-nest teven en buren van guste teven. De groepen buren zijn vergeleken met de teven die geen puploze teven als buur hadden. Dat kan een andere teef met jongen zijn of geen rennen (reuen blok/ einde rij etc) maar geen lege tussenrennen. In tabel 1 is geen onderscheid gemaakt tussen ren-aan-ren met om-en-om plaatsing. Per jaar staat het aantal teven per groep vermeld met het aantal levend geboren pups (lgb) en het verschil tussen de 1e en 2e telling, de getelde pupuitval (-/- 2e tell). Onderaan tabel 1 staat het totaal aantal teven per groep en de gemiddelde waarden. De locatie van de guste teven in 2007 is niet meer bekend en zodoende zijn er geen data van de buren van deze teven.

Het beeld van pupverliezen is constant en consequent. De controle teven die een buurvrouw met pups hebben kennen de minste pupverliezen tot de 2e telling (0,3 pup/worp). De teven die een 0-nest teef als buurvrouw hebben verliezen 0,6 pup per worp, dat is het dubbele van de controle teven. Ook de teven die een guste teef als buurvrouw hebben, verliezen 0,2 pup per worp meer dan de controle teven. Het aandeel buren van guste teven is altijd hoger (behalve in 2006), dus het effect op de hele farm is groter. De pupverliezen zijn vaak moeilijk statistisch te onderbouwen, maar het herhaalde beeld maakt dit relatief kleine verschil toch overtuigend. Uiteindelijk zijn er waarnemingen bij 328 buren van een 0-nest en 637 buren van een guste teef.

Discussie en aanbeveling

De indruk die bij veel pelsdierenhouders bestaat klopt ook; 0-nest teven en guste teven hebben een negatieve invloed op de buren met pups. Die invloed is uit te drukken in een hoger pupverlies tussen de 1e en 2e telling. Of de 0-nesten en guste dieren bij elkaar in de buurt voorkomen, zegt iets over de reuen, niets over het te verwachten gevolg. De aanbeveling is zodoende ook niet vreemd: verplaats de 0-nest teven direct naar een gedeelte zonder pups. Die actie wordt dan vervroegd en het zal waarschijnlijk pups sparen bij de buren. Hoeveel hopen we volgend jaar in cijfers te kunnen voorleggen. Het verplaatsen van guste teven is ook aan te bevelen. Dat hoeft niet tot 20 mei te wachten, het kan enkele dagen eerder en een teef die alsnog werpt kan terug of verplaatst worden. De hele late worpen zijn niet de geschikte fokkierkandidaten. Het aantal guste teven is normaal een stuk hoger dan het aantal 0-nest teven, waardoor het absolute effect groter zal zijn. In dit artikel niet het advies om de guste teven dan al te pelzen. In 2009 is hier een project aan gewijd en die resultaten volgen na de veilingresultaten. De guste teven moeten goed door de verharing zijn om toch nog enkele waarde aan de pels toe te kennen. Dat is eind mei nog niet van toepassing. Het effect van vroegtijdig verplaatsen van guste teven wordt ook in 2010 met cijfers ondersteund. In de lactatieperiode willen we als fokker de pupverliezen minimaliseren, ook in het kader van het welzijn van de nerts. Het direct verplaatsen van de 0-nest teven en het tijdig verplaatsen van de guste teven zal daarin helpen.

Noot: Dit onderzoek is medegefinancierd door het Productschap Pluimvee en Eieren (PPE).